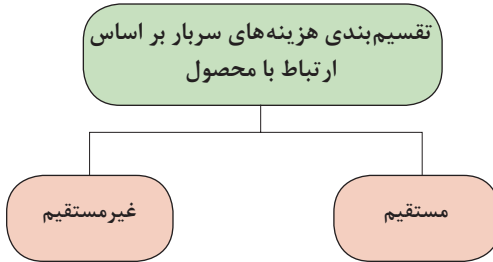

فصل ۳

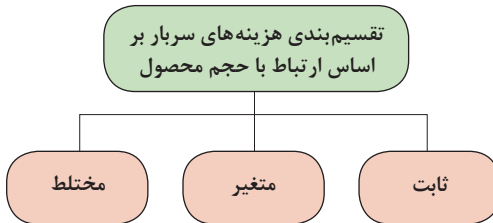
هزینه‌های سربار

طبقه‌بندی هزینه‌های سربار

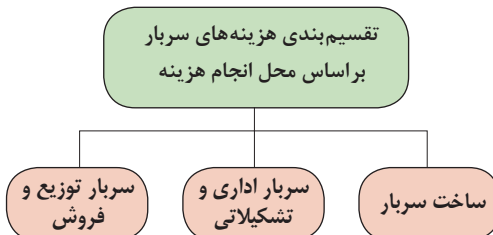
هزینه‌های سربار مستقیم: به هزینه‌هایی گفته می‌شود که مستقیماً به یک دایره از تولید و یا به یک ماشین مشخص ارتباط داشته باشند مانند هزینه سرپرستی دایره، فوق العاده اضافه‌کاری کارگران

هزینه‌های سربار غیرمستقیم: به هزینه‌هایی گفته می‌شود که به‌طورمشترک توسط چند دایره تولید به‌مصرف می‌رسند هزینه اجاره، حرارت مرکزی و روشنایی

هزینه متغیر: این هزینه با تغییر حجم تولید (افزایش یا کاهش) تغییر می‌کند. هزینه نیمه متغیر: قسمتی از این هزینه‌ها ثابت و قسمت دیگر با تغییر حجم تولید تغییر می‌کنند.

هزینه ثابت: این هزینه با تغییر حجم تولید در محدوده‌ای معین از سطح تولید تغییر نمی‌کند.

در این طبقه‌بندی، هزینه‌های سربرار به سه گروه شامل: سربرار ساخت، سربرار اداری و تشکیلاتی و سربرار توزیع و فروش تقسیم می‌شوند.
سربرار ساخت:

در واقع شامل هزینه‌های تولید به غیر از مواد مستقیم و دستمزد مستقیم تولید می‌باشد و با نام‌های دیگری چون سربرار کارخانه یا هزینه‌های غیرمستقیم تولید و یا هزینه‌های عمومی کارخانه نام برده می‌شوند. همچنانکه می‌دانید حساب سربرار ساخت به حساب کالای در جریان ساخت منتقل می‌شود.

سربرار اداری و تشکیلاتی و سربرار توزیع و فروش:
در حساب‌های سربرار اداری و سربرار توزیع و فروش ثبت شده و به‌عنوان هزینه‌های دوره شناسایی می‌شوند و به حساب سود و زیان انتقال می‌یابند.

علل پیش‌بینی و برآورد سربرار چیست؟

به‌طور کلی دلایل پیش‌بینی و برآورد سربرار را موارد زیر ذکر می‌نمایند.

- ۱ اختلاف بین مقدار تولید واقعی با تولید برنامه‌ریزی شده
- ۲ مشخص نبودن مبلغ واقعی بعضی از هزینه‌های سربرار
- ۳ ایجاد شرایط مناسب برای مقایسه هزینه‌های واقعی و پیش‌بینی شده

برای ثبت سربرار جذب شده به دو روش عمل می‌شود:

۱ کالای در جریان ساخت ***

کنترل سربرار ***

در این روش کنترل سربرار به ازای هزینه‌های واقعی بدهکار و در ازای سربرار جذب شده بستانکار می‌شود و مانده حساب کنترل سربرار نشان‌دهنده کسر یا اضافه جذب سربرار می‌باشد.

۲ کالای در جریان ساخت ***

سربرار جذب شده ***

در این روش در هنگام جذب سربرار حساب سربرار جذب شده بستانکار می‌شود و در پایان دوره مانده حساب سربرار جذب شده به حساب کنترل سربرار منتقل می‌شود.

سطوح فعالیت

در محاسبه نرخ جذب سربرار سطح فعالیت انتخاب شده نیز همانند مبنای جذب سربرار از اهمیت زیادی برخوردار است. سطح فعالیتی که برای محاسبه نرخ جذب سربرار انتخاب می‌شود بر نرخ جذب سربرار و به تبع آن بر سربرار جذب شده اثر

می‌گذارد. سطوح مختلف فعالیت که مبنای محاسبه نرخ جذب سربار قرار می‌گیرد به شرح زیر است:

۱ ظرفیت اسمی (ایدئال): ظرفیت تولیدی بدون در نظر گرفتن تعطیلات، اوقات بیکاری، زمان صرف شده برای تعمیر ماشین‌آلات و... است. ظرفیت اسمی که ظرفیت ایدئال یا ظرفیت تئوری یا حداکثر ظرفیت نیز نامیده می‌شود. غیرواقع بینانه بوده و دستیابی به آن در عمل غیر ممکن می‌باشد، به همین دلیل نمی‌تواند مبنای قابل قبولی برای تعیین نرخ جذب سربار قرار گیرد.

۲ ظرفیت عملی: حداکثر سطحی از تولید است که با تولید کارا قابل دستیابی است. در محاسبه ظرفیت عملی، اوقات بیکاری و تعطیلات در نظر گرفته می‌شود، اما اوقات تلف شده به واسطه عدم تقاضای کافی برای فروش منظور نمی‌شود. سطح ظرفیت عملی در شرکت‌های مختلف، متفاوت است اما معمولاً ۷۵٪ تا ۸۵٪ ظرفیت اسمی است.

دستیابی به ظرفیت عملی نیز مشکل است، اما معقول‌تر از ظرفیت اسمی است.

۳ ظرفیت عادی: میانگین ظرفیت‌های مورد انتظار در طول چند سال می‌باشد و کلیه نوسانات فصلی و دوره‌ای در آن لحاظ می‌گردد. در ظرفیت عادی هم اوقات بیکاری و تعطیلات و زمان صرف شده برای تعمیر ماشین‌آلات و... و هم اوقات تلف شده به‌خاطر محدودیت‌های فروش در نظر گرفته می‌شود. به همین دلیل، در اغلب موارد، ظرفیت عادی مبنای مناسبی برای جذب هزینه‌های سربار است. نرخ سرباری که در سطح ظرفیت عادی تعیین می‌شود، با تغییر در تولید واقعی تغییر نمی‌کند و در نتیجه بهای تمام شده هر واحد به مراتب مناسب‌تر خواهد بود.

۴ ظرفیت واقعی مورد انتظار: سطوح تولید پیش‌بینی شده برای دوره آتی می‌باشد. در صورت به‌کارگیری این سطوح از فعالیت، نرخ جذب سربار در دوره‌های متفاوت، در نتیجه افزایش یا کاهش در برآورد هزینه‌های سربار و میزان تولید، متفاوت خواهد

بود. این واقعیت که گاهی اوقات سربرار جذب شده در تولید در سطح ظرفیت واقعی مورد انتظار تقریباً برابر با سربرار واقعی می‌باشد، اغلب موجب می‌گردد که استفاده از نرخ جذب سربرار در سطح ظرفیت واقعی مورد انتظار منطقی و قابل قبول به نظر برسد.

انحرافات سربرار

انحراف هزینه

(سربرار ثابت واقعی - سربرار ثابت بودجه شده) = انحراف هزینه سربرار

انحراف ظرفیت سربرار

نرخ سربرار ثابت * (ساعت کار بودجه شده - ساعت کار واقعی) = انحراف ظرفیت سربرار
یا
(سربرار ثابت بودجه شده - سربرار ثابت جذب شده) = انحراف ظرفیت سربرار

انحراف کارایی

نرخ استاندارد سربرار * (ساعت کار واقعی - ساعت کار استاندارد برای تولید واقعی) =
انحراف ظرفیت سربرار

مقایسه روش‌های تسهیم ثانویه هزینه

- تسهیم مستقیم ساده ولیکن با نتیجه نسبتاً غیردقیق می‌باشد.
- تسهیم یک طرفه محاسبات کمی پیچیده می‌باشد ولیکن ساده‌تر از روش تسهیم دو طرفه می‌باشد و نتایج صحیح و قابل اعتماد می‌باشد.
- روش دو طرفه تسهیم (روش ریاضی) محاسبات پیچیده و پرحجم ولیکن نتایج بسیار دقیق می‌باشد با توجه به موارد فوق‌الذکر باید بدانید عموماً مؤسسات تولیدی روش تسهیم یکطرفه را می‌پسندند.

ارزشیابی شایستگی ثبت سربار ساخت

شرح کار:

- ۱ کنترل مستندات هزینه‌های سربار
- ۲ تفکیک هزینه‌های سربار از لحاظ ثابت و متغیر بودن آن و مستقیم و غیرمستقیم بودن
- ۳ ثبت هزینه‌های سربار
- ۴ تسهیم هزینه‌های سربار به روش تسهیم اولیه
- ۵ تسهیم هزینه‌های سربار به روش ثانویه (مستقیم، یک طرفه، دو طرفه)
- ۶ تعیین و محاسبه نرخ جذب سربار
- ۷ محاسبه و ثبت سربار ساخت جذب شده و بستن آن

استاندارد عملکرد: ثبت مصرف مواد طبق اسناد و مدارک مثبت و دستورالعمل‌های حسابداری

شاخص‌ها:

- ۱ کنترل مستندات سربار ساخت
- ۲ تفکیک هزینه‌های سربار ساخت
- ۳ ثبت هزینه‌های سربار ساخت
- ۴ تسهیم هزینه‌های سربار
- ۵ ثبت کسر یا اضافی جذب سربار ساخت

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: اتاق کار- میز و صندلی اداری - کامپیوتر- نرم‌افزار - پرینتر - استانداردهای حسابداری - ملزومات اداری - ماشین حساب - ثبت حداقل ۵ مورد تفکیک و تسهیم هزینه طی مدت حداکثر ۴۰ دقیقه
تجهیزات: اتاق کار - میز و صندلی اداری - کامپیوتر- نرم‌افزار حسابداری مالی و صنعتی (***) - نرم‌افزار اکسل - استانداردهای حسابداری - ملزومات اداری - ماشین حساب - پرینتر

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	کنترل مستندات سربار	۱	
۲	تفکیک هزینه‌های سربار	۱	
۳	ثبت هزینه‌های سربار	۲	
۴	تسهیم هزینه‌های سربار	۱	
۵	ثبت کسر یا اضافی جذب سربار ساخت	۲	
	شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش	۲	
	میانگین نمرات		*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.